

Nagykőrösi Dobson

Képünkön Bojtos Attila nagykőrösi amatőr társunk 17 cm-es Newton-reflektora látható.

Lehet városból észlelni!

Nagyon tetszett Mizser Attila cikke (Meteor 1998/11., 7. o.), azonban néhány ponton vitatkoznék vele.

A fényszennyezés mértéke nem azonos egy városon belül. Meglepődve tapasztalhatjuk, hogy kis, *eldugott zugokban* milyen jó eget lehet kifogni. Sopron egy hatvanezres város, olyan fényokádó óriásokkal, amelyek direkt az eget világítják. Közeliükben az égbolt hasonlít a budapestire, azaz csak féltucatnyi csillagot találunk meg az égen. A belvárosban egy épületből kilépve még azt sem lehet mindig megállapítani, hogy derült-e az ég, mert semmi sem látszik. Viszont egy utcányira a zenitben már a Tejút is

felsejlik. Ha a lámpaoszlopok sorát kikerülve egy *közvetlen fényektől mentes* parkban, vagy hátsókerben tekintünk fel az égboltra, kellemesen csalódhatunk várakozásunkban.

A másik a *hajnali égbolt*. Nemcsak a közterületi fényszennyezés hatalmas, hanem a lakások ablakaiból kiszűrődő háztartási fény is jelentős. Hajnalra nagyon sok fényforrás elcsendesedik, sokkal jobb eget látunk, mint várnánk.

Az égbolt fényessége nagymértékben függ a párasságától. Minél vastagabb és koszosabb légrétegen szóródik a műfény, annál erősebb lesz a háttérfényesség. Ezért a horizont közelében nagyon rosszak a viszonyok, de a *zenit környéke* még városból is tűrhető.

Nem igaz, hogy nagy Dobsonokat nem érdemes a városban használni. A *nagy mérethez* nagy nagyítást kell használni, így a háttérfényesség lecsökken, és halvány csillagokat is megfigyelhetünk. 35 cm-es távcsöveimmel pl. átlagos égen is 14 magnitúdó alá lehet menni. Megértem viszont már olyan tiszta hajnali égboltot, hogy a körülöttem cikázó reflektorok ellenére a téli Tejút a Puppisban a. horizontig látszott. Ilyen ritka alkalomkor még 13 magnitúdó körüli diffúz üstökösöket is el lehet csípni. A nagy átmérő más területeken is jótékony hatású, pl. a fényes Hold mellett vidáman látni lehet 9–10 magnitúdós csillagok fedését is. Lehet, hogy a városi amatőrnek binokulár helyett inkább nagy távcsövet kellene beszereznie!

Természetesen a zavaró fényektől mentes „falusi” égbolt mindenképpen jobb, de igazából hazánkban teljesen sötét helyet már nem találunk. A fényszennyezés valamilyen szinten minden észlelőnek problémát jelent. Azonban néhány módszerrel védekezhethetünk ellene. S végképp nem jelenthet kifogást a lusta amatőr számára.

Szabó Sándor

Edmond Halley?

Még a hatvanas évek elején kezembé került dr. Horváth Árpád Csillagnézőök c. munkája. A Tánccsics kiadó gondozá-

sában 1961-ben napvilágot látott könyv szerzője az egyetemes csillagászat legnagyobb személyiségeit és a különböző korok jellegzetes életképeit mutatja be kitűnő érzékkel és élvezetes stílusban. Ez a könyv fordította érdeklődésemet a csillagok világa felé. Halley keresztneve a 184. és a 186. oldalon Edmondként szerepel. A későbbiekben mind gyakrabban találkoztam az Edmund változattal magyarországi, román nyelvű és külföldi kiadványokban. Nem volt ez másként a Halley-ről elnevezett népszerű üstökös visszatértekor sem: az o betű helyett szinte minden szerző u betűt használt. Csak az utóbbi években bukkant fel újra Halley utóneve Edmond formában angol, amerikai és orosz publikációkban. Tanácsalanságomban már nem tudom biztosan, hogyan kell írunk helyesen Halley keresztnevét. A nagy angol csillagász iránti tisztelet megköveteli, hogy nevét pontosan használjuk a szakmai világban és a közéletben (ismeretterjesztésben).

Horváth Árpád könyvének szaklektorálását egyesületünk elnöke, Ponori Thewrewk Aurél, továbbá Róka Gedeon neve fémjelzi. A kedves Olvasó keresse kitartóan a könyvtárakban, antikváriumokban — elolvasása a sok érdekes-értékes adat mellett bárki számára felejtetlenné és kellemes élménnyé jelenthet.

Kósa-Kiss Attila, Nagyszalonta

Küldjön egy fényképet!

Várjuk Olvasóink fényképes beszámolóit távcsőépítési tapasztalataikról, szakkörük, klubjuk, csillagvizsgálójuk tevékenységéről, lakóhelyük csillagászati életéről.

*Magyar Csillagászati Egyesület
1461 Budapest, Pf. 219.*

Ráktanyai észlelőhétvégék

Időpontok 1999-ben: január 15–17., február 12–14., március 19–21., április 16–18., május 14–16., június 11–13.

A szállás díja tagoknak 250 Ft/éjszaka, az étkezésről mindenkinek magának kell gondoskodni! Lehetőleg mindenki hozza el saját távcsövét is!

Jelentkezés Bakos Gáspárnál a (1) 200-8862, illetve Sárnecky Krisztiánál a (1) 280-0392 telefonszámokon.

Ágasvár

télen is várja az észlelni vágyókat! Észlelési lehetőség a 44,5 cm-es Odysseus-2-vel, az MCSE kisebb távcsöveivel (11 cm-es Mizar, 20x120-as monokulár), továbbá saját műszerekkel. A szállás díja MCSE-tagok számára kedvezményes, 540 Ft/fő/éjszaka (nem tagok számára 800 Ft) + fűtés. Igény szerint étkezés is rendelhető!

Jelentkezés Mizser Attila főtitkárnál
(tel.: (1) 386-2313,
E-mail: mzs@mcse.hu)